

ЕТИЧЕН КОДЕКС ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ НА ОУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“-с.СРЕДНО СЕЛО,обл.В.ТЪРНОВО

1. Училището е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, учители и родители. Тази общност постига много повече на принципа на общото действие, като подпомага и допълва личните усилия на всеки. Всички членове на общността се отнасят с уважение помежду си и си помагат за постигането на една обща цел – по – добро образование.
2. Всеки учител осъществява своите професионални задължения в услуга на учениците и допринася за формиране облика на училището.
3. За всеки работещ в училището е чест и морален дълг да спазва принципите на професионалната етика.

ГЛАВА I

I. ОБХВАТ НА КОДЕКСА

1. Етичните правила в този кодекс са приложени за всички участници в образователния процес в ОУ „Васил Левски”, съобразно изискванията на чл.175 от ЗПУО и се отнася до:

- Отношенията между учители и ученици;
- Учители и помощен персонал;
- Учителите;
- Работещите в училището и родителите;
- Права и задължения на учителя, определени с ЗПУО и Етичен кодекс за работа с деца.

II. ЦЕЛИ НА КОДЕКСА

- Етичният кодекс има за цел да:
- Определи етичните стандарти за професионална дейност на учителя;
- Развива култура и професионални ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека.
- Повиши общественото доверие към учителите.

III. ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА В РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ

1. Учителят изпълнява служебните си задължения при спазване на Конституцията, ЗПУО
2. Учителят съобразява законността на действията си.

ГЛАВА II

I. ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО

1. Учителят изпълнява своите задължения в услуга на учениците.
2. Учителят дава личен пример с поведението си.
3. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепата на родителите, Отдел "Закрила на детето", Дирекция "Социално подпомагане", Детска педагогическа стая.
4. Учителите сътрудничат с неправителствени организации и представители на обществеността, като запазват професионална независимост.
5. Учителят спазва стриктно своите задължения, определени в педагогическата дейност на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.
6. Учителят не злоупотребява с правомощията си.
7. Учителят поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.
8. Учителят не трябва да употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят при изпълнение на задълженията му.
9. Основното задължение на учителя е да осигури качествено знание и възможност за най – пълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.
10. Задължение на учителя е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците и да създава условия на състезателност между учениците.
11. Задължение на учителя е да въвежда модерните форми на обучение, да преподава новите тенденции на съвременното знание и да повишава своята квалификация.
12. Задължение на учителя е също да поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най – пълна информираност.
13. Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобаващо уважение и признание за своя труд.
14. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в България.
15. Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество

II. ЛИЧНО И ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

От учителя се очаква да демонстрира постоянно високи стандарти на професионално и лично поведение. Учителите трябва да:

- Да поддържат публичното доверие в професията и бъдат етични в своето поведение, вътре и извън училище
- Да третират учениците достойно, с взаимно уважение и спазвайки необходимите граници, съответстващи с професионалната позиция на учителя
- Да се отнасят с разбиране към нуждата да пазят здравето на учениците
- Да показват толерантност и уважение към правата на други
- Да се уверяват, че личните им вярвания и виждания не водят до експлоатация на учениците или не водят до нарушаване на закона от страна на учениците

Учителите трябва да имат уважение към учениците и родителите и съществуващите практики на училището, в което преподават, като поддържат високи стандарти относно своята точност и присъствие.

III. ОТНОШЕНИЕ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ

Учителят трябва да:

1. Поставя високи очаквания, които вдъхновяват, мотивират и предизвикват учениците
  - Да осигурят безопасна и стимулираща среда за учениците, кореняща се във взаимно уважение
  - Да демонстрират постоянно позитивното отношение, ценности и поведение, което се очаква от самите ученици
2. Насърчава добър напредък и резултати от учениците
  - Да бъдат отговорни за ученическите резултати
  - Да бъдат наясно с възможностите и предишните знания на учениците и да градят върху тях
  - Да насърчават учениците да са отговорни и съвестни към своята работа и учение
3. Демонстрира добро знание за предмета и учебната програма
4. Планира и преподава добре структурирани уроци
  - Да развиват разбиране чрез ефективното използване на продължителността на учебния час
  - Да поощряват интелектуалното любознание на учениците
  - Да задава домашна работа и извънкласни дейности, които да консолидират занаята на учениците
  - Да рефлектира систематично върху ефективността на уроците и на подходите за преподаване
5. Адаптира преподаването към силните страни и нуждите на всички ученици
  - Да демонстрира знание за физическото, социално и интелектуално развитие на децата и как да адаптира преподаването, за да подкрепи обучението на учениците във всеки негов стадий
  - Да демонстрира знание за потребностите на учениците, включително тези със СОП, високи възможности, различен майчин език и т.н.
6. Провежда прецизно и продуктивно оценяване
  - Да знае и разбира как да оценява съответния предмет и област от учебната програма
  - Да прави обратна връзка с учениците, давайки им писмени и устни рецензии и да ги насърчава да отговарят на нужните пропуски в работата си
7. Се справя с поведението на учениците по начин, който осигурява безопасна и добра учебна среда
  - Да задава ясни правила и рутина за поведение в класната стая и да носи отговорност за промотирането на добро и вежливо поведение, както във, така и извън училище в съответствие с правилата за поведение на училището
  - Да има високи очаквания за поведението на учениците и да основе рамка за дисциплинаране, използваща голям набор от стратегии, включително хвалба, санкции и награди

- Да менажира часовете ефективно, използвайки методи подходящи за нуждите на учениците, с цел да ги мотивира и включи в дискусията
- Да поддържа добра връзка с учениците, да има необходимия авторитет и да действа с решителност при нужда

8. Изпълнява своите по-широки професионални задължения

- Да допринася позитивно към училищния живот на институцията
- Да развива ефективни професионални връзки с колеги, знаейки кога и как да поиска професионален съвет
- Да се разпорежда с помощния персонал ефективно
- Да носи отговорност за подобряване на обучението, чрез професионално развитие и отговаряйки на съвет и информация от колеги
- Да общува ефективно с родители относно постиженията и доброто състояние на учениците

9. Учителят и непедагогическият персонал защитават правата на колеги и ученици.

10. Учителят не уронва достойнството на обкръжаващите го.

11. Учителят запазва училищна тайна и особености в семействата на учениците.

12. Учителят не изнася информация, която би намалила училищния имидж.

13. Учителят зачита вярванията и начина на живот на другите вероизповедания, съвместени в правовата държава.

14. Учителят не допуска дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, убеждения, мнения, национален или социален произход.

IV. ПОВЕДЕНИЕ, НЕДОПУСКАЩО ПРОЯВИ НА КОРУПЦИЯ И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

1. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителът има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

2. Служителят може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава, след като декларира своята дейност пред директора.

3. Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

4. Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

5. Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

6. В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му служителът може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

7. Учителят не се възползва от правомощията си с цел лично облагодетелстване или друга користна цел.

8. Учителят не допуска да бъде поставен във финансова и друга зависимост от отделни лица, които могат да повлияят на обективното поставяне на оценки.

V. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ УЧИТЕЛИ

1. Директорът в качеството си на ръководител зачита достойнството и правата на подчинените си и е отговорен за заповедите, които издава, за тяхното изпълнение и последиците от тях.
2. Директорът е пример за професионално, безпристрастно и ефективно изпълнение на служебните задължения.
3. Директорът проявява отговорност към подчинените си, подпомага професионалното им развитие, насърчава ги, предприема при нужда корективни мерки.
4. Учителят изпълнява коректно и добросъвестно заповеди и задължения, съответстващи на закона.
5. Учителят НЕ изпълнява заповеди, нареждащи му да извърши незаконни действия
6. Учителят дава точен и обективен отчет пред директора за изпълнение на служебните задачи.
7. Между учителите НЕ се допускат никакви форми на дискриминация.
8. Учителят НЕ прави изказвания и призови към колегите си за участие в мероприятия, нарушаващи обществения ред.

VI. УЧИТЕЛЯТ И СЛУЖЕБНАТА ИНФОРМАЦИЯ

1. Обработването на лични данни се осъществява съобразно международните принципи за защита на данните и вътрешното законодателство.
2. Служебната информация не може да бъде използвана за користна цел и не може да се разгласява пред трети лица освен по предвидения от закона ред.
3. Учителят спазва нормативните изисквания за достъп до информация като съблюдава правилата за защита на класифицираната информация.
4. НЕ се вписват неверни данни в документи издавани, съхранявани или изисквани за нуждите на МОН.
5. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено..
6. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.
7. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го направи.
8. Бившите служители трябва да се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

VII. УЧЕНИЦИТЕ

1. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.
2. Личната отговорност на ученика означава:
  - Разбирането, че ученикът е посланик на учебното заведение и съответното добро държание, което следва от този факт. Това е валидно навсякъде, но особено важно в местното общество, около училището, в спортни мероприятия и др.
  - Да припознава разнообразието на училищното общество и да не дискриминира срещу други на база тяхната възраст, етническа принадлежност, раса, националност, малцинствена принадлежност, култура, език, религия, политически убеждения, пол, сексуална ориентация, външен вид, здраве, произход, социално положение и т.н.
  - Да се държи отговорно, честно, съобразително и вежливо към други. Да се държи с уважение към останалите, така че те да не се чувстват нахърнени и насилвани.
  - Да следва правилата на училището за академичната дейност, използването на читалнята и т.н.
  - Да бъде на време за часове и други мероприятия
  - Да информира правилния човек в случай, че отсъства или ще закъснее
  - Да потърси помощ при нужда
  - Да показва уважение към училищната собственост
  - Да се информира за правилата относно здраве и безопасност
  - Да играе роля в сигурността на училището и да бъде подготвен да се идентифицира при нужда
  - Да се грижи за околната среда като се отнася уважително към сгради и съоразение
  - Да изхвърля боклука си на предназначенията за това места
  - Да показва разбиране към другите по отношение на шума (напр. Изключване на мобилните телефони в час)
  - Да показва добро спортменство по време на спортни дейности
  - Да се въздържа от показване на пияно или грубо поведение
  - Да се увери, че дейността му в интернет, виртуалните учебни среди, социални мрежи, блогове и други уеб ресурси, не причинява обида и не може да се определи като малтретиране, тормозене или безпокоене
  - Да уважава законното право на свобода на словото
  - Да се учи колкото може по – добре;
  - Да не решава конфликтите в училище с агресия;
  - Да оказва помощ на нуждаещите се;
  - Да изисква информация по всички интересувачи го въпроси.
3. Право на ученика е да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.
4. Право на ученика е и да участва в ученически общности и групи по интереси.
5. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. Затова ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.
6. Основните правила за приятелски отношения между учениците са:

- Да не употребяват нецензурни изрази;
- Да не сплетничат един за друг;
- Да не си подсказват;

VIII. РОДИТЕЛИТЕ

1. Родителите помагат според възможностите си за да се утвърди трайно авторитетът на училището.
2. Основни задължения на родителя /настойника/ са:
  - да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
  - да следи и насърчава неговите успехи;
  - да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
  - съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
  - съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.
3. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.
4. Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.
5. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.
6. Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолубие.
7. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.
8. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

IX. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ

1. Те са определени с чл. 219 от ЗПУО

Учителят има право да:

- членува в професионални организации и да взема участие в работата на регионалните и националните им органи;
- дава мнения и да прави предложения по дейността на училището до административните органи в системата на предучилищното и училищното образование
  - получава информация за възможностите за повишаване на професионалната си квалификация от директора на училището, от РУО и от Министерството на образованието и науката;
  - избира учебници и учебни помагала след оценка за тяхното практическо прилагане за съответния учебен предмет от съответната образователна степен или етап.
- 2. Учителят има право на работна среда, позволяваща пълна изява на способностите му и свободна от всякакви форми на насилие и дискриминация.
- 3. Учителят има право на подкрепа от всички институции.
- 4. На учителя се дължи почит и уважение от учениците, родителите и обществеността.

3. Учителят е длъжен да:

- изпълнява задълженията си, определени в Кодекса на труда, в нормативните актове в системата на предучилищното и училищното образование и в длъжностната характеристика;
- изпълнява нормата за задължителна преподавателска работа, определена с наредба на министъра на образованието и науката;
- изпълнява решенията на педагогическия съвет, както и препоръките на контролните органи на регионалното управление по образованието и на Министерството на образованието и науката;
- опазва живота и здравето на учениците и децата по време на образователно-възпитателния процес и на други дейности, организирани от него или от училището.
- повишава професионалната си квалификация.

Учителят не може да нарушава правата на ученика, да унижава личното им достойнство, да прилага форми на физическо и психическо насилие върху тях.

X. СТАНДАРТИ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

Отнасяйте се към всички граждани с уважение. Отнасяй се с другите така, както ти искаш да се отнасят към теб.

Проявявайте неутрална и честна позиция спрямо всички хора. Реализирайте поведение, лишено от пристрастия, честно и равнопоставено отношение към всички граждани.

Демонстрирайте външен вид и поведение, които да се отразят положително върху имиджа на училището. Начинът на обличане говори за нашето отношение. Носете облекло, подходящо на заеманата длъжност. Помнете, че това, което носите, се отразява на вашето настроение, на грижата, която полагате в работата си, и на реакцията на гражданите.

Отговаряйте осведомено и предоставяйте актуална и точна информация. Стремехът на служителите на училището да бъде максималното подпомагане на гражданите.

Поддържайте професионално отношение. Професионализмът се разкрива чрез работата, която се върши етично, компетентно и позитивно.

Насърчавайте работата в екип. Работата в екип е способността за съвместна работа за постигане на обща цел. Способността да се насочват личните постижения към организационни цели, е формулата обикновените хора да постигат необикновени резултати.

Спазвайте ангажиментите си. Помнете, че важен елемент от качествено обслужване на гражданите е посрещането на техните нужди и очаквания.

Отговаряйте навреме. Отделяйте на гражданите необходимото време.

Променяйте вашата организация. Старайте се всеки ден да установявате отлична работна етика и да намирате начини да участвате активно в работата на вашата организация. Духът на служителите е важен и зависи от максималните усилия на всички.

Създайте ваш собствен стил на обслужване на гражданите. Бъдете искрени и последователни по всяко време. Помнете, че личните ви качества се отразяват на

стандартите, които създавате за самите себе си. Разликата между ефективно и неефективно обслужване на гражданите е въпрос на:

КОМПЕТЕНТНОСТ, УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ, СЪПРИЧАСТНОСТ.

Х. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилата на поведение, съдържащи се в този Етичен кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на работещите в училището.
2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законност на действията и защита от неоснователни обвинения
3. Чрез спазване на правилата на поведение, заложиени в Етичния кодекс и приети от всеки учител и работещ в училището се допринася за изграждането и утвърждаването на положителен образ на ОУ "Васил Левски"
4. Настоящият кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване. С настоящия Кодекс са запознати всички членове на колектива.

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение:

- неспазване на действащото законодателство;
- неспазване на вътрешноучилищните документи;
- действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището;
- грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
- прояви на нахърняване на авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на учебното заведение, допуснати във и извън училището;
- прояви на недобросъвестно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и нахърняване на интересите на други лица.

2. Наблюдението и докладването на посочените в т. 2 нарушения да се извършват по две направления:

- вътрешно докладване – от педагогическия и непедагогическия персонал;
- външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми.

3. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във

входящия дневник – регистър.

4. Регистрираните сигнали се разглеждат от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора.

5. Комисията е в състав от представители на:

- ръководството: ..... – директор ;
- педагогическия персонал: ..... – учител;
- непедагогическия персонал: ..... – ЗАС.

6. Комисията се председателства от ..... – директор.

7. Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

8. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.

10. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.

11. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в седемдневен срок от постъпването му.

12. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

13. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

14. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, реписката се докладва и на директора за взети дисциплинарни мерки по Кодекса на труда.

15. За предприетите мерки и наложени наказания се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

16. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.